

Техніко-тактична підготовленість збірних студентських команд з футболу

Журід С. М., Довбій О. П., Худякова В. Б.

Харківська державна академія фізичної культури

Анотація. Розглянуто показники техніко-тактичної підготовленості футболістів різного віку та кваліфікації. Були проведені педагогічні спостереження за змагальною діяльністю збірних студентських команд з футболу. Основною метою було виявити техніко-тактичну підготовленість студентів-футболістів та провести порівняльний аналіз. Встановлені відмінності у показниках техніко-тактичної підготовленості студентських команд. Збірна команда «ХДАФК-1» виконувала в середньому за гру $161,4 \pm 21,0$ передач м'яча з браком 27,7%. У «ХДАФК-2» - кількість передач значно більша, але відсоток браку складав 35,3%. За гру виконувалося командою «ХДАФК-1» - $100,9 \pm 12,7$ коротких та середніх передач м'яча поперек та назад, відсоток браку під час виконання складав 14,8%. Середня кількість усіх передач м'яча за матч – 313,8 передач, що нижче модельних показників провідних команд національного чемпіонату та провідних європейських команд, у яких мінімальна кількість передач м'яча за гру складає 450-500 передач м'яча. В іграх першості закладів вищої освіти м. Харкова футболісти «ХДАФК-1» використовували в середньому за гру $35,0 \pm 5,6$ обведень суперника, відсоток браку складав 42,5%. Футболісти «ХДАФК-1» виконували в середньому за гру 8 ударів, брак складав 46,1%. Гравці команди «ХДАФК-1» виконували в середньому за гру $6,9 \pm 1,0$ ударів по воротах суперника ногою, брак складав 40%. Команда «ХДАФК-1» за гру виконувала $30,1 \pm 6,4$ відборів м'яча, відсоток браку при виконанні складав 56,1%. Гравці команди «ХДАФК-1» виконувала в середньому за гру $24,4 \pm 4,1$ перехоплень м'яча, відсоток браку при виконанні складав 10,2%. Аналогічні показники отримані у збірній студентської команди «ХДАФК-2». Гравці першої команди достовірно більше ($p < 0,05$) виконують прийомів м'яча, коротких та середніх передач вперед, обведень суперника, відборів м'яча. Футболісти збірної студентської команди «ХДАФК-2» більше ($p < 0,05$) ніж гравці першої команди грають головою.

Ключові слова. Змагальна діяльність; техніко-тактична підготовленість; заклади вищої освіти; педагогічні спостереження; відсоток браку.

Вступ. Великий вклад у побудову модельних характеристик змагальної діяльності у футболі внесли вітчизняні фахівці (Костюкевич, 2014; Лисенчук, 2003; Перевозник, & Марченко, 2012). Футбольними фахівцями аналізується техніко-тактична підготовленість від юних футболістів (Дулібський, 2001; Коваль, 2011; Лебедев, Журід, & Ребаз Слеман, 2015) до ветеранів футболу (Перевозник, 2004). Деякі фахівці (Журід, 2011, 2017; Журід, & Ребаз, 2015) досліджують окремі показники, які на їх погляд, призводять до позитивного результату гри. Серед них: передачі м'яча в один дотик у різних зонах футбольного поля (Перцухов, & Коваль, 2016), доставка м'яча до штрафної площі суперника

(Мулик, Перевозник, & Перцухов, 2015) та інше. Маються поодинокі дослідження змагальної діяльності висококваліфікованих футболістів (Прем'єр-ліга Українського футболу), які проводилися з однієї і тієї ж командою протягом тривалого часу (Шамардин, 2012).

У наш час, під час розробки кількісних показників, які характерні для заданого рівня спортивної майстерності, можна виділити різні підходи (Платонов, 1997). Нами використовувався підхід, який пов'язаний з вивченням значної сукупності спортсменів різної кваліфікації, встановленням залежності між рівнем спортивної майстерності та динамікою змін того чи іншого показника.

У той же час наукових досліджень, які стосуються особливостей

удосконалення командних техніко-тактичних дій гравців аматорських команд з футболу, в тому числі збірних команд закладів вищої освіти (ЗВО), немає.

В теперішній час створена Студентська футбольна ліга, яка є проміжною ланкою між дитячо-юнацьким і професійним футболom і спрямована окрім зміцнення здоров'я молоді, здійснювати підготовку резерву для професійних футбольних клубів України.

Студентські команди формуються з гравців, які пройшли підготовку в футбольних інтернатах, ДЮСШ і шкільних секціях, що визначає різний рівень їх техніко-тактичної підготовленості та ускладнює спільні командні дії.

З урахуванням цього удосконалення техніко-тактичних дій в студентському футболі зумовлює пошук нових методичних підходів у побудові тренувального процесу. У зв'язку з цим, тренеру необхідно знати футбольні закономірності, які дозволяють визначити за рахунок яких компонентів гри слід постійно досягати успіху, раціонально використовуючи їх.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дана робота проводилась згідно Ініціативної теми науково-дослідної роботи у галузі фізичної культури та спорту Харківської державної академії фізичної культури на 2016-2021 рр. «Психосенсорна регуляція рухової діяльності спортсменів ситуаційних видів спорту» номер держреєстрації 0116U008943, а також згідно Ініціативній темі науково-дослідних робіт у галузі фізичної культури та спорту Харківської державної академії фізичної культури на 2019-2023 рр., за темою «Удосконалення навчально-тренувального процесу в спортивних іграх» номер держреєстрації 0116U101644.

Мета роботи – виявити особливості командних техніко-тактичних дій та провести порівняльний аналіз змагальної діяльності збірних студентських команд Харківської державної академії фізичної культури у матчах першості закладів вищої освіти м. Харкова з футболу.

Для досягнення поставленої мети були сформульовані наступні **завдання** дослідження:

1. Ознайомитися зі станом питання по даній темі в літературних джерелах.
2. Вивчити особливості формування командних техніко-тактичних дій та виявити най значущіші техніко-тактичні дії, властиві для даних команд під час змагальної діяльності.
3. Виявити особливості техніко-тактичних дій, їх відсоткове співвідношення у різних за кваліфікацією командах.
4. Провести порівняльний аналіз командних техніко-тактичних дій команд, які вивчаються.

Матеріал і методи дослідження.

Під час досліджень виявлялися показники техніко-тактичних дій студентів-футболістів. З метою визначення особливостей організації гри і виділення критеріїв, які обумовлюють її ефективність, були зареєстровані показники змагальної діяльності футболістів збірних студентських команд Харківської державної академії фізичної культури («ХДАФК-1» та «ХДАФК-2»), які брали участь у першості закладів вищої освіти м. Харкова з футболу. Було зареєстровано у загальній кількості 32 гри першості ЗВО (16 кожна збірна) починаючи з вересня 2018 року та закінчуючи червнем 2019 року. У підсумку перша команда («ХДАФК-1») посіла друге місце, а друга команда Харківської державної академії фізичної культури посіла третє місце. Дослідження проводилися безпосередньо під час проведення матчів та наступного перегляду відеозапису ігор. Після кожної гри нами проводився аналіз змагальної діяльності вищевказаних команд та надавався тренерам для проведення розбору проведеної гри.

Для вирішення поставлених завдань застосовувалися наступні методи дослідження: теоретичний аналіз й узагальнення спеціальної літератури; педагогічні спостереження за змагальною діяльністю; інструментальні методи запису змагальної діяльності; методи математичної статистики. За одержаними

даними дослідження були створені модельні характеристики команд, за якими велися спостереження в даній роботі. При розробці модельних характеристик, обчислювалося середнє – $\bar{X}$, помилка вибіркової середньої (помилка репрезентативності) – $\pm m$. Достовірність відмінностей визначалася за допомогою t-критерію Ст'юдента за загальноприйнятою

методикою (Денисова, Хмельницькая, & Харченко, 2008).

Результати дослідження. Виходячи з отриманих даних, нами був проведений порівняльний аналіз командних техніко-тактичних дій збірних команд академії фізичної культури між собою (табл.1).

Таблиця 1.

Показники техніко-тактичних дій збірних студентських команд «ХДАФК-1» (n=16) та «ХДАФК-2» (n=16), які брали участь в першості ЗВО м. Харкова з футболу

№ з/р	Техніко-тактичні дії	«ХДАФК-1»	«ХДАФК-2»	p
		Кількість дій $\bar{X}_{1\pm m_1}$	Кількість дій $\bar{X}_{2\pm m_2}$	
1.	Прийом м'яча	161,4±10,2	129,2±11,9	<0,05
2.	Короткі та середні передачі назад і поперек	100,9±12,7	116,4±23,8	>0,05
3.	Короткі та середні передачі вперед	166,9±9,7	139,8±9,0	<0,05
4.	Довгі передачі м'яча	46±6,2	52,8±18,6	>0,05
5.	Ведення м'яча	21,9±1,1	20,4±0,9	>0,05
6.	Обведення суперника	35,0±4,0	25,0±2,8	<0,05
7.	Відбір м'яча у суперника	30,1±2,4	24,5±1,3	<0,05
8.	Перехоплення м'яча	24,4±4,1	18,1±8,8	>0,05
9.	Гра головою	32,9±1,8	39,1±2,4	<0,05
10.	Удари по воротах ногою	6,9±1,0	5,1±2,5	>0,05
11.	Удари по воротах головою	2,7±0,3	1,22±1,2	>0,05
	Усього за гру:	687±26,6	650,9±85,1	>0,05
	Брак в діях, %	34,9±0,9	38,3±1,4	<0,05

Достовірні відмінності в техніко-тактичних діях збірних команд «ХДАФК-1» та «ХДАФК-2», які брали участь у чемпіонаті ЗВО м. Харкова з футболу нами виявлені у наступних діях. Гравці першої команди достовірно більше ($p<0,05$) виконують прийомів м'яча, коротких та середніх передач вперед, обведень суперника, відборів м'яча. Футболісти збірної студентської команди «ХДАФК-2» більше ($p<0,05$) ніж гравці першої команди грають головою. У інших техніко-тактичних діях збірних студентських команд достовірні відмінності не виявлені.

Висновки.

1. Аналіз даних багато чисельних досліджень і досвіду передової практики показує, що одним з найбільш важливих і складних розділів в управлінні підготовкою футболістів є контроль їх

змагальної діяльності. Достовірність результатів якісного аналізу зростає у багато разів, якщо вони підкріплюються кількісною реєстрацією показників індивідуальних і колективних техніко-тактичних дій.

2. Збірна команда «ХДАФК-1» виконувала в середньому за гру 161,4±10,2 передач м'яча з браком 27,7%. У «ХДАФК-2» – кількість передач значно більша, але відсоток браку складав 35,3%.

3. В середньому за гру виконувалося командою «ХДАФК-1» – 100,9±12,7 коротких та середніх передач м'яча поперек та назад, відсоток браку під час виконання складав 14,8%.

4. В середньому коротких та середніх передач м'яча вперед за гру командою «ХДАФК-1» виконувалось 166,9, відсоток

браку при виконанні передач м'яча складав 27,2%.

Футболісти команди «ХДАФК-1» виконували в середньому за гру $46 \pm 6,2$ довгих передач м'яча, брак складав достатньо високий відсоток – 62,3%. Середня кількість усіх передач м'яча за матч – 313,8 передач нижче модельних показників провідних команд національного чемпіонату та провідних європейських команд, у яких мінімальна кількість передач м'яча за гру 450-500 передач м'яча. В іграх першості ЗВО м. Харкова футболісти «ХДАФК-1» використовували в середньому за гру $35 \pm 4,0$ обведень суперника, відсоток браку складав 42,5%. В середньому за гру команда «ХДАФК-1» використовувала $21,9 \pm 1,1$ ведень м'яча. В іграх, які були зареєстровані футболісти «ХДАФК-1» виконували в середньому за гру 8 ударів, брак складав 46,1%. Гравці команди «ХДАФК-1» виконували в середньому за гру $6,9 \pm 1,0$ ударів по воротах суперника ногою, брак складав 40%. Кількість ударів по м'ячу головою в ворота суперника складала $2,7 \pm 0,3$ удари в середньому за гру, відсоток браку складав 66,6%. Футболісти команди «ХДАФК-1» виконували в середньому за гру $161,4 \pm 10,2$ зупинок м'яча, відсоток браку при виконанні складав 7,0%. Команда «ХДАФК-1» в середньому за гру виконувала $30,1 \pm 2,4$ відборів м'яча, відсоток браку при виконанні складав 56,1%. Команда «ХДАФК-1» виконувала в середньому за гру $24,4 \pm 4,1$ перехоплень

м'яча, відсоток браку при виконанні складав 10,2%. Аналогічні показники отримані у збірної студентської команди «ХДАФК-2». Під час порівняльного аналізу достовірні відмінності в техніко-тактичних діях збірних команд «ХДАФК-1» та «ХДАФК-2», які брали участь у чемпіонаті ЗВО м. Харкова з футболу нами виявлені у наступних діях. Гравці першої команди достовірно більше ($p < 0,05$) виконують прийомів м'яча, коротких та середніх передач вперед, обведень суперника, відборів м'яча. Футболісти збірної студентської команди «ХДАФК-2» більше ($p < 0,05$) ніж гравці першої команди грають головою. У інших техніко-тактичних діях збірних студентських команд достовірні відмінності не виявлені.

Перспективи подальших досліджень у даному напрямку. Будуть продовжені педагогічні спостереження за рівнем техніко-тактичної підготовленості гравців та збірних студентських команд з метою визначення модельних характеристик, оптимізації навчально-тренувального процесу студентських команд, проведення аналізу ігор, які відбулися та настанов на наступні ігри для успішних виступів у подальшому.

Конфлікт інтересів. Автори відзначають, що не існує ніякого конфлікту інтересів.

Джерела фінансування. Ця стаття не отримала фінансової підтримки від державної, громадської або комерційної підтримки.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

- Денисова, Л. В., Хмельницькая, И. В., & Харченко, П. А. (2008). *Измерения и методы математической статистики в физическом воспитании и спорте*. К. : Олимпийская литература.
- Дулібський, А. В. (2001). *Моделювання тактичних дій у процесі підготовки юнацьких команд з футболу*. К. : Науково-методичний (технічний) комітет ФФУ.
- Журід, С. М. (2011). Дослідження техніко-тактичної підготовленості команди «Геліос» м. Харків за перше коло 20 чемпіонату України з футболу в першій лізі 2011-2012 рр. *Слобожанський науково-спортивний вісник*, 4, 46-50.
- Журід, С. М., & Ребаз, Слеман (2015). Техніко-тактична підготовленість команди «Геліос» м. Харків у 24 чемпіонаті України з футболу в першій лізі 2014-2015 рр. *Слобожанський науково-спортивний вісник*, 4(48), 40-45.

- Журід, С. М. (2017). Техніко-тактична підготовленість команди «Геліос» м. Харків у 25 чемпіонаті України з футболу в першій лізі. *Слобожанський науково-спортивний вісник*, 1 (57), 36-40.
- Коваль, С. С. (2011). Сравнительный анализ динамики формирования технико-тактической подготовленности юных футболистов 10-12 лет. *Слобожанський науково-практичний вісник*, 2, 135-143.
- Костюкевич, В. М. (2014). *Теорія і методика спортивної підготовки (на прикладі командних ігрових видів спорту)*. Вінниця: Планер.
- Лебедев, С. І., Журід, С. М., & Ребаз Слеман. (2015). Аналіз показників змагальної діяльності та спеціальної технічної підготовленості футболістів 10-12 років. *Слобожанський науково-спортивний вісник*, 5(49), 52-56.
- Лисенчук, Г. А. (2003). Управление подготовкой футболистов. Киев : Олимпийский спорт.
- Мулик, В. В., Перевозник, В. І., & Перцухов, А. А. (2015). Характеристика епізодів гри в штрафному майданчику команди. *Слобожанський науково-практичний вісник*, 3 (47), 75-79.
- Перевозник, В. І. (2004). *Особливості побудови тренувального процесу футболістів ветеранів*. (Дис. канд. физ. виховання та спорту). ХДАФК, Харків.
- Перевозник, В. И., & Марченко, В. А. (2012). Исследование технико-тактических действий команды «Металлист» г. Харьков в первых половинах 20 и 21 чемпионатов Украины в Премьер-лиге (2010–2012 гг.). *Слобожанський науково-спортивний вісник*, 5 (2), 62-67.
- Перцухов, А. А., & Коваль, С. С. (2016). Анализ количественных и качественных показателей передач мяча в играх команд высокой квалификации. *Слобожанський науково-спортивний вісник*, 1 (51), 57-60.
- Платонов, В. Н. (1997). *Общая теория подготовки спортсменов в олимпийском спорте*. Киев: Олимпийская литература.
- Шамардин, В. Н. (2012). *Технология подготовки футбольной команды высшей квалификации*. Днепропетровск.

Стаття постуила до редакції: 18.12.2019.

Опублікована: 12.02.2020.

Аннотация. Журід С. Н., Довбий А. П., Худякова В. Б. *технико-тактическая подготовленность сборных студенческих команд по футболу*. Рассмотрены показатели технико-тактической подготовленности футболистов различного возраста и квалификации. Были проведены педагогические наблюдения за соревновательной деятельностью сборных студенческих команд по футболу. Основная цель – выявить технико-тактическую подготовленность студентов-футболистов и провести сравнительный анализ. Были установлены отличия в показателях технико-тактической подготовленности студенческих команд. Сборная команда «ХГАФК-1» выполняла в среднем за игру $161,4 \pm 21,0$ передач мяча с браком 27,7%. У «ХГАФК-2» - количество передач значительно больше, но процент брака 35,3%. За игру игроки «ХГАФК-1» выполняли - $100,9 \pm 12,7$ коротких и средних передач мяча поперек и назад, процент брака во время выполнения составлял 14,8%. Среднее количество всех передач мяча за матч – 313,8 передач, данный показатель значительно меньше модельных показателей ведущих команд национального чемпионата и лучших европейских команд, где минимальное количество передач мяча за игру 450-500 передач мяча. В играх первенства заведений высшего образования г. Харькова футболисты «ХГАФК-1» выполняли в среднем за игру $35,0 \pm 5,6$ обводок соперника, процент брака составлял 42,5%. Футболисты «ХГАФК-1» выполняли в среднем за игру 8 ударов, брак составлял 46,1%. Игроки команды «ХГАФК-1» выполняли за игру $6,9 \pm 1,0$ ударов по воротам соперника ногой, брак составлял 40%. Команда «ХГАФК-1» за игру выполняли $30,1 \pm 6,4$ отборов мяча, процент брака при выполнении составлял 56,1%. Игроки команды «ХГАФК-1» выполняли в среднем за игру $24,4 \pm 4,1$ перехватов мяча,

процент брака при выполнении составлял 10,2%. Аналогичные показатели получены у сборной студенческой команды «ХГАФК-2». Игроки первой команды достоверно больше ($p < 0,05$) выполняют приёмов мяча, коротких и средних передач мяча вперед, обводок соперника, отборов мяча. Футболисты сборной студенческой команды «ХГАФК-2» больше ($p < 0,05$) чем игроки первой команды играют головой.

Ключевые слова. Соревновательная деятельность; технико-тактическая подготовленность; заведения высшего образования; педагогические наблюдения; процент брака.

Annotation. Zhurid S.N., Dovbiy A.P., Khudiakova V.B. *Technical and tactical preparedness of football student representative teams.* The indicators of technical and tactical preparedness of football players of various ages and qualifications are considered. Pedagogical observations of the competitive activity of student football teams were conducted. The main goal is to identify the technical and tactical preparedness of soccer students and conduct a comparative analysis. Differences were found in the technical and tactical readiness of student teams. The «KhDAFK-1» representative team performed an average of $161,4 \pm 21,0$ passes of the ball with a defective percentage of 27,7% per game. «KhDAFK-2» has a much larger number of passes, but the defective percentage is 35,3%. The players of «KhDAFK-1» performed – $100,9 \pm 12,7$ short and medium passes of the ball across and backward per game, the defective percentage being 14,8% per game. The average number of all ball passes per match is 313,8 passes, this figure is significantly less than the model indicators of the leading teams of the national championship and the best European teams, where the minimum number of ball passes per game is 450-500 ball passes. In the games of the championship of higher education institutions in Kharkiv, the «KhDAFK-1» football players performed an average of $35,0 \pm 5,6$ rival strokes per game, the defective percentage was 42,5%. Football players of «KhDAFK-1» performed an average of 8 shots per game, the defective percentage was 46,1%. Players of the «KhDAFK-1» team performed $6,9 \pm 1,0$ shots on the opponent's goal per game, the defective percentage was 40%. The «KhDAFK-1» team performed $30,1 \pm 6,4$ tackles per game, the defective percentage was 56,1%. Players of the «KhDAFK-1» team performed $24,4 \pm 4,1$ interceptions per game, on average, the percentage of rejects was 10,2%. Similar indicators were obtained from the student representative team «KhDAFK-2». Players of the first team significantly more ($p < 0,05$) perform ball moves, short and medium passes the ball forward, strokes of the opponent, tackles. The players of the student team of the «KhDAFK-2» play heads more ($p < 0,05$) than the players of the first team.

Key words. Competitive activity, technical and tactical preparedness, higher education institutions, pedagogical observations, defective percentage.

Reference

- Denisova, L. V., Hmel'nickaja, I. V., & Harchenko, P. A. (2008). *Izmerenija i metody matematicheskoy statistiki v fizicheskom vospitanii i sporte*. K. : Olimpijskaja literatura.
- Dulib's'kyj, A. V. (2001). *Modeljuvannja taktychnyh dij u procesi pidgotovky junac'kyh komand z futbolu*. K. : Naukovo-metodychnyj (tehnicnyj) komitet FFU.
- Zhurid, S. M. (2011). *Doslidzhennja tehniko-taktychnoi' pidgotovlenosti komandy «Gelios» m. Harkiv za pershe kolo 20 chempionatu Ukrai'ny z futbolu v pershij lizi 2011-2012 rr. Slobozhans'kyj naukovo-sportyvnyj visnyk*, 4, 46-50.
- Zhurid, S. M., & Rebaz, Sleman (2015). *Tehniko-taktychna pidgotovlenist' komandy «Gelios» m. Harkiv u 24 chempionati Ukrai'ny z futbolu v pershij lizi 2014-2015 rr. Slobozhans'kyj naukovo-sportyvnyj visnyk*, 4(48), 40-45.
- Zhurid, S. M. (2017). *Tehniko-taktychna pidgotovlenist' komandy «Gelios» m. Harkiv u 25 chempionati Ukrai'ny z futbolu v pershij lizi. Slobozhans'kyj naukovo-sportyvnyj visnyk*, 1 (57), 36-40.
- Koval', S. S. (2011). *Sravnitel'nyj analiz dinamiki formirovanija tehniko-takticheskoy podgotovlennosti junyh futbolistov 10-12 let. Slobozhans'kij naukovo-praktichnij visnik*, 2, 135-143.

- Kostjuevych, V. M. (2014). *Teorija i metodyka sportyvnoi' pidgotovky (na prykladi komandnyh igrovyh vydiv sportu)*. Vinnycja: Planer.
- Lebedjev, S. I., Zhurid, S. M., & Rebaz Sleman. (2015). Analiz pokaznykiv zmagal'noi' dijal'nosti ta special'noi' tehnicnoi' pidgotovlenosti futbolistiv 10-12 rokiv. *Slobozhans'kyj naukovy-sportyvnyj visnyk*, 5(49), 52-56.
- Lisenchuk, G. A. (2003). *Upravlenie podgotovkoj futbolistov*. Kiev : Olimpijskij sport.
- Mulyk, V. V., Perevoznyk, V. I., & Percuhov, A. A. (2015). Harakterytyka epizodiv gry v shtrafnomu majdanchyku komandy. *Slobozhans'kyj naukovy-praktychnyj visnyk*, 3 (47), 75-79.
- Perevoznyk, V. I. (2004). *Osoblyvosti pobudovy trenuval'nogo procesu futbolistiv veteraniv*. (Dys. kand. fiz. vyhovannja ta sportu). LDUFK, L'viv.
- Perevoznik, V. I., & Marchenko, V. A. (2012). Issledovanie tehniko-takticheskikh dejstvij komandy «Metallist» g. Har'kov v pervykh polovinah 20 i 21 chempionatov Ukrainy v Prem'er-lige (2010–2012 gg.). *Slobozhans'kij naukovy-sportivnij visnik*, 5 (2), 62-67.
- Percuhov, A. A., & Koval', S. S. (2016). Analiz kolichestvennyh i kachestvennyh pokazatelej peredach mjacha v igrah komand vysokoj kvalifikacii. *Slobozhans'kij naukovy-sportivnij visnik*, 1 (51), 57-60.
- Platonov, V. N. (1997). *Obshhaja teorija podgotovki sportsmenov v olimpijskom sporte*. Kiev: Olimpijskaja literatura.
- Shamardin, V. N. (2012). *Tehnologija podgotovki futbol'noj komandy vysshej kvalifikacii*. Dnepropetrovsk.

Відомості про авторів / Information about the Authors

Журід Сергій Миколайович: *к.фіз.вих., доцент кафедри футболу та хокею Харківської державної академії фізичної культури, вул. Клочківська 99, м. Харків, 61058, Україна,*

Журид Сергей Николаевич: *к.физ.восп., доцент кафедры футбола и хоккея Харьковской государственной академии физической культуры, ул. Клочковская 99, г. Харьков, 61058, Украина.*

Zhurid Sergey Nickolayevich: *PhD, Kharkiv State Academy of Physical Culture: Klochkovskaya 99, Kharkiv, 61058, Ukraine,*

orcid.org/0000-0002-8943-1418, E-mail: zhurid80@gmail.com

Довбій Олександр Петрович: *старший викладач кафедри футболу та хокею Харківської державної академії фізичної культури: вул. Клочківська 99, м. Харків, 61058, Україна.*

Довбий Александр Петрович: *старший преподаватель кафедры футбола и хоккея Харьковской государственной академии физической культуры: ул. Клочковская 99, г. Харьков, 61058, Украина.*

Dovbiy Aleksandr Petrovich: *Kharkiv State Academy of Physical Culture, Klochkovskaya 99, Kharkiv, 61058, Ukraine.*

orcid.org/0000-0002-1614-6122, E-mail: dantongios@gmail.com.

Худякова Вікторія Борисівна: *к.фіз.вих., доцент кафедри одноборств Харківської державної академії фізичної культури, вул. Клочківська 99, м. Харків, 61058, Україна,*

Худякова Виктория Борисовна: *к.физ.восп., доцент кафедры единоборств Харьковской государственной академии физической культуры: ул. Клочковская 99, г. Харьков, 61058, Украина.*

Khudiakova Viktoriia Borisovna: *PhD, Kharkiv State Academy of Physical Culture, Klochkovskaya 99, Kharkiv, 61058, Ukraine,*

orcid.org: <https://orcid.org/0000-0003-1376-6761>,

E-mail: viktoriahudyakovakhda@gmail.com